

રેવાધરકૃત

૧૭૨૬

મેહુમદાવાદમાં વાત્રક નદીના કીનારા ઉપર ગંગનાથ
મહાદેવના સ્થાનકમાં મહાત્મીસ્વામી સીતારામદાસ-
જીએ રણછોડજીનું સ્થાપન કર્યું તેનું આખ્યાન
મેહુમદાવાદના દેશાઈ ડોટાલાલ હરકીસનદાસે
લકતી ભાવથી છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યું.

નડીયાદ

સત્સસાગર પ્રેસમાં છાપ્યું.

સંવત ૧૯૩૬—સને ૧૮૮૨

કિંમત ૩૦-૧-૦

ચંદ્રાવળાંછંદ.

શીશ નમાવું સારદા, ધૃગ્ ગુગ્ પદ પંકજ હયાન
આરાધુ ઈષ્ટ દેવને, કહુ રણછોડજી આખ્યાન
રણછોડજીનું કહું આખ્યાન, પ્રીતે પદાસ્યા શ્રી ભગવાન
મહા કૃપા મહાત્માપર કરી, ભક્તાધીન મે ભાળ્યા હુરી જય. ૧
મહામુદશાહે શહેર વસાવ્યું, મેહેમદાવાદ છે નામ
ઉત્તરમાં નદી વેત્રવતી તે, મુક્તી કેડું ઠામ
મુક્તી કેડું નિહાળી ઠામ, આવી રહ્યા રૂપિ ગંગજ નામ
તેમણે કીધું તપ અપાર, પ્રસન્ન થયા ત્યાં શ્રી ત્રિપુરાર જય ૨
દર્શન શંકરે આપીયું, રૂપિ ગંગને તેણીવાર
ગદગદ કંઠ થયા રૂપિ, હૃદય અશ્રુની ચાલી ધાર
અશ્રુની ધારાને પુલકીત દેહ, એવા દીઠા મહાદેવે તેહ
માગ્ય માગ્ય વર આપું સહી, તુજ સમે ખીજે ભક્તજ નહી.
જયજય શ્રી રણછોડ. ૩
રૂપિ કહે રહો નાથજી, આ ઠામ કરી વીશ્રામ
નિત્યે દર્શન હું કરું, રહે અવિચળ માડું નામ
નામ અવીચળ કરવા સાથ, આપ ધરો નામ શ્રી ગંગનાથ
મુક્તી દાતા બોલ્યા ઈશ, તથાસ્તુ કહીકર મુક્યો શીશ. જય. ૪
વળતી શંકર બોલીયા, મુણ ભક્ત કહું નીરવાણ
વેત્રવતી વડું તીર્થ છે, તે તું સત્ય કરીને જાણ
સત્ય કરી જાણજે તું ચીત, જે નર ચાહે પોતાનું હીત
તે વાત્રકમાં સ્નાનજ કરે, અથ પ્રાણી ભવસાગર તરે. જય જય. ૫
હું ઈચ્છું એના તીરને, મેં અનેક કીધાં ઠામ
ઉત્કંઠ જ્યાંબાલીશ્વરને ભ્રિગુ પરાશર નામ
તેમજ આ ઠામિ ગંગનાથ, નામ ધરાવી રહુ તુજ સાથે
આગળ અહીં આવશે ભગવાન ભક્ત મહાત્મા ધરશે હયાન, જય. ૬
શંકર સ્થાન કરી રહ્યા, પછી વીતી ગયાં બહુ વર્ષ

પુરજન સહુ દર્શન કરે, ધરે મનમાં ઘણેરો હર્ષ
 હર્ષ ઘણો જન મન નવ માય, વેત્રવતી તીરથમાં નહાય
 ગંગનાથનું દર્શન કરે, પાપ ભવોભવનાં પરહરે જયજય શ્રી૦૭
 એક દીવશ ત્યાં આવીયા શ્રી સ્વામી સિતારામદાસ ,
 તીર્થ કર્યો નાના વીધનાં કૌપીન કમંડળ પાસ
 પાસ કૌપીન કમંડળ હાથ, અવર માયા નવ દીસે સાથ
 જટા મુકુટ મસ્તકપર ધર્યો આવી આહીં વીશ્રામજ કર્યો, જય ૮
 ઉગ્ર રૂડું તપ આચર્યું સાધ્યા જેણે અષ્ટાંગ યોગ
 પુનરપિ જન્મ મળે નહી એવો માંડયો ઘણો ઉદ્યોગ
 એવો ઘણો ઉદ્યોગજ કરી આરાધ્યા અંતરમાં હરી
 પ્રત્યક્ષ રૂપનું દર્શન થયું મારીક ભાવતિમિર સૌ ગયું. જય. ૯
 પ્રભુ કહે માગો પ્રેમથી દઉ મનવાંછિત વરદાન
 વશ કીધો મને વિશ્વમાં માડુ બહુ બહુ ધરીને ધ્યાન
 બહુ ધર્યું છે ધ્યાનજ આજ શું આપું એવું ભક્ત રાજ
 ભક્ત ઉપર બહુ પ્રશનજ થયું ત્યારે હું તો તેની પાસે રહું. જય ૧૦
 એજ ઈચ્છા છે માહુરી સ્વામિ, બોલ્યા સિતારામદાસ
 અંતઃકરણમાં આપ છો, તેવા પ્રતિમા રૂપે પાસ
 પ્રતિમા રૂપ રહો આહીં હરી, પુનિત થાય જન દર્શન કરી
 કર પ્રતિષ્ઠા રૂડી પેર, હોય પ્રભુ જે તમારી મહેર. જય. ૧૧
 કરી પ્રભુએ પ્રેરણા, મહાત્મ ઉડ્યા મધરાત
 તતક્ષણ તૈયારી કરી ઝાલી કુંગરપરની વાટ
 કુંગરપુર ખડાચ્યા થોડે દીન વૃદ્ધ શરીર તોએ નહીં ખીન
 ખીન થવા કેમ દે દીનાનાથ, દુઃખી થવું પડે ભક્તની સાથ.
 જયજય શ્રી રણછોડ ૧૨

વિઘ્ન પડે વરસાદથી, પ્રતિમા કરતાં એવી રીત
 એક માસ ધન ખાળીયો, નિજ ભક્તનું જાણીને હીત
 હીત જાણી કીધું બીજું કાજ, રાજાને આજ્ઞા કીધી મહારાજ
 ભક્ત મારા નવ ખોટી થાય, તેમ ઉતાવળાં દે પ્રતીમ્મય. જય. ૧૩
 મહારાવળ શ્રી ઉદયસિંહ છે રાજા ગુણ વરીષ્ઠ
 રાજ કરે રૂડી રીતથી, જે વિષય જેના ઈષ્ટ

ઈષ્ટદેવનું પુજન કરે, રાજ ધર્મ માર્ગે આચરે
 સંત સાધુ આશ્રિત પર પ્રીત, એ થકી જાણે પોતાનું હીત. જય. ૧૮
 રાજ્યે ચરણ નમી કહ્યું રી આજ્ઞા મહાત્મા જન
 ભલે પધાર્યા નાથજી, આજ કીધો મને પાવન
 પાવન કીધું ધરને ગામ, ગરૂડ સહિત લઈ જાય ધનરામ
 બીજું કારણ હોય તે કહો મન માને તેટલા દીન રહો. જય. ૧૫
 પ્રતિમા લીધી પ્રીતથી, નરસિંહ ગરૂડની સાથ
 મેહમદાવાદ પધારીઆ, જેને બહુલા ત્રિલોકી નાથ
 ત્રિલોકનાથનું ધરતા ધ્યાન જેને નથી માન કે અપમાન
 રાય રંકપર સરખી પ્રીત સમદરશી ચાહે સૌનું હીત. જય. ૧૬
 પ્રજા આવી પુરની સહિ દંડવત કરે ધરી હેત
 કુરાળ પુછીને સૌ કહે પધાર્યા ભલે પ્રભુ સમેત
 ભલે પધાર્યા કરૂણા કરી શુભ મહુરત જોઈ સ્થાયો હરી
 જોશીને જોડાવ્યા ત્યાંહી આશ્રમ શ્રીગંગનાથનો જ્યાંહી. જય. ૧૭
 શ્રાવણ કૃષ્ણ અષ્ટમી અને વાર રૂડેરો બુધ
 કૃષ્ણ જન્મા અષ્ટમીને દિને તે તો મહુરત આવ્યું શુદ્ધ
 મૂર્તિ સાંભળી હરખ્યા જન સૌ જોડ્યા મુખથી ધન્ય ધન્ય
 સામગ્રી સૌ કરે તયાર જેને વહાલા વિશ્વાધાર જય. ૧૮
 તીર્થનાં જળ મંગાવીયાં સામગ્રી કરી તૈયાર
 વાટ જીવે અષ્ટમી તણી સૌ જન મન હરખ અપાર
 હરખ ભર્યા સૌ કરતા કામ પ્રભુ પધારે છે આ હામ
 ગીત વાજાના ઘોષજ થાય ભાવિક ભક્ત મંગળ સૌ ગાય. જય. ૧૯
 સાતમ દીન સોહામણો સંસ્કાર કર્યા ધરી પ્રીત
 વરૂણ કર્ણ વિપ્રો તાણું વિધી પધિક વેદની રીત
 વેદની રીતે કર્યા સંસ્કાર તરીઆ તોરણ બાંધ્યાં દ્વાર
 સંત કરે શાખ તાદ અપાર વિપ્રો વેદના નાદ ઉચ્ચાર જયજય ૦ ૨૦
 અષ્ટમીનો દીન આવીયો ઊપનયો સૌને મન હર્ષ
 તે લખતાં ન જાણી શકું હું કુટુંબ કાટી વર્ષ
 કાટી વર્ષે નવ વર્ણવ્યું જાય શેષે સહસ્ર બુધે ન ગવાય
 તોરણ અલ્પ મતિથી કહું રનેહુસહિત સાંભળજે સહુ. જય. ૨૧

દોલ દદામાને ભુંગાળો બેરી નાદ ધણેરા થાય
 શંખ શ્રંગીને શણાઈયો તુરીને વળી વીણા વાય
 વીણા વાંસળી ઘંટ ઘડિયાળ કાંસી મૂદંગને ઢોલકતાળ
 ઝાંઝ પખાવ તંપુર સતાર વાજાં વાગે અપેરમપાગ. જય. ૨૨
 સ્થાપન કીધું શ્રી યંત્રનું પછી પધરાવ્યા રણછોડ
 જય જય રાખદ જીભે જયે જન પહોચ્યા સૌના કોડ
 પૂર્ણ કીધો પ્રભુએ અભિલાશ સમિપ ઉભા સીતારામદામ
 મુરતી નિહાળે નીરાજન કરી કેવે સ્વરૂપે દીઠા શ્રીહરી. જય. ૨૩
 ચરણ કમળ સોહ્યામણા મહા યોગી ધરે જેનું ધ્યાન
 લક્ષ્મી એતી લાલચે કરે શેવા તજી અભિમાન
 એ પાદોદક શિય શિર ધરે ત્રેણ લોકને પાવન કરે
 અંકુશ ધવજનાં ચિન્હ સહિત ચરણ નિહાળે આણી પ્રીત. જય. ૨૪
 પીળું પિતાંબર પેહેરીયું, કટી મેખળા રત્ન જડીત
 મુરતી ચતુર્ભુજ રાજતી તે આયુધ સર્વ સહિત
 શંખ ચક્ર ગદ પદમાયુધ આકર્ણ નયન બે શોભે શુદ્ધ
 શ્રીવચ્છ લાંછન હૃદયે રહ્યું એ રૂપ પૂરણ ન જાએ કહ્યું. જય. ૨૫
 મસ્તક મુકુટ સોહ્યામણો દિસે બ્રહ્મકુટી ધનૂપાકાર
 કર્ણ કુંડળ મકરાકૃતી રૂકું શોભે છે ભાળ વિશાળ
 ભાળ વિશાળને કૌસ્તુભ મણી બીજી માળાઓ મનોહર ધણી
 કંપુર પૈજયંતી વનમાળ કેસર કસ્તુરી ચંદન ભાળ. જય. ૨૬
 અરધ અત્તર નાના વિધનાં તેનો થાય ધણોક સુવાસ
 પુષ્પ પારી જાતકનાં પીમળે મન થાય ઉલ્લાસ
 ઉલ્લાસ પામ્યું મહાત્માનું મન; હૃદયનાં બિંદુ છુટયાં લોચન;
 સ્તુતી કરે બે બેડી હાથ, ભલે પધાર્યા વૈકુંઠનાથ. જય. ૨૭
 ભકત વચ્છળ ભગવાન છે મહારા મહોચ્યા મનના કોડ;
 ત્રેણ રૂણોથી છોડવા આપે નામ ધર્મ્યું રણછોડ. |
 રણછોડ નામ રૂડેરૂં ધર્મ્યું, ભકત જનોનું સંકટ હર્મ્યું
 અકુર વિદુર અને અંબરીશ તેમને મુક્તી આપી, ઇશ. જય. ૨૮
 ઉદ્ધવજીને આપીયું નીજ ભકત જાણીને જ્ઞાન,
 શુધન્વા ઉગારીયો આપ્યું ધ્રુવને અવિચળ સ્થાન

શુદ્ધમાને આપ્યું સર્વ, ઇંદ્ર તણો ઉતાર્યો ગર્વ
 દુપદીની રાખી તમે લાજ, આહુથી છોડાવ્યો ગજરાજ. જય. ૨૬
 નામ દેવને તુકારામ થયા ભક્ત તે આધુનીક
 કળિયુગમાં કૃષ્ણ કરી, નરસિંહને માન્યો અધીક
 નરસિંહ મેહેતાને મીરાંબાઈ, તે રીઝ્યાં તારા ગુણ ગાઈ
 બોડાણાપર કૃષ્ણ કરી ડાકોર આપ પધાર્યા હરી. જય. ૨૭
 આજ આશ્રમ પાવન કર્યો, મુજ રંકશું આણી પ્રીત
 સ્થીર થઈ અહીંઆં વસ્યા, ભક્ત જનનું કરવા હીત
 ભક્ત જનોનું કરવા હીત, લીધા તમે અવતાર અમીત
 એવા છો પ્રભુ દીન દયાળ, સેવકની રાખો સંભાળ. જય. ૩૧
 પ્રહ્લાદજીને કારણે, લીધું નરહરી રૂપ અનુપ.
 પ્રગટ થયા પોતે થંભથી, માર્યો હિરણ્યકશિયુ ભુપ
 હિરણ્યાક્ષને માર્યો નાથ, વરાહ રૂપ ધર્યું સાક્ષાત
 મચ્છ થઈ થઈ શંખાસુર હણ્યો, વામન થઈને બળિને છળ્યો.

જયજય શ્રી રણછોડ ૩૨

કચ્છપ બનીયા કારમા ધર્યો મંદરાચળનો ભાર
 મોહની રૂપ રૂકું ધરી દૈત્યોને મરાવ્યો માર
 માર થકી ઉગાર્યા દેવ ભક્તનુ રક્ષણ કરવાની ટેવ
 આયુર્વેદનો પ્રકટજ કર્યો ધનંતરી અવતારજ ધર્યો. જય. ૩૩
 દશમુખ રણમાં રોળીયો ત્રૈલોક કુશળને કામ
 સમુદ્ર સેતુ બાંધીયો, પ્રભુ થયા દારારથી રામ
 પરશુરામ થઈ એકવીવાર નક્ષત્રી ભુ કરિ નીરધાર
 વ્યાસ થઈને વેંહેચ્યા વેદ કોઈ ન જાણે તમારો ભેદ. જય. ૩૪
 કાટીક જન્મે કર્મેછે. પ્રભુ વણવ્યાં તે નવ જાય
 શેષ અશેષ ન કહી શકે, બ્રહ્માથી નવ કહેવાય.
 બ્રહ્માદીક ન જાણે ભેદ નેતી નેતી ઉચ્ચારે વેદ
 મહા વાક્ય સીદ્ધાંતે કરી સચરાચર વ્યાપક છો હરી. જય. ૩૫
 સ્તુતિ કરતાં આનંદનાં અશ્રુની ચાલી ધાર
 ગદગદ કંઠ થયા પછી મુખથી નવ થાય ઉચ્ચાર
 મુખથી થાય નહીં ઉચ્ચાર પુલકીત દેહ થયો તેણીવાર

છી કર્યો સાષ્ટાંગ પ્રણામ જયજય જન યોદ્યા તમામ. જય. ૩૬
 અષ્ટમી આનંદમાં ગઈ તે દિવસ કર્યો ઉપવાસ
 રાત્રે બ્રાહ્મણ નોતર્યા જમાડયા પ્રાતસકાળ
 એ રીતે હરિ કરૂણા થકી કલ્પિત કામ થયું સૌ નમ્રી
 ગરૂડ સહિત બેસાડયા રણછોડ નરસિંહજી પધરાવ્યા બેડ.

જય જય શ્રી રણછોડ ૩૭

રણછોડજી પધરાવીયા મહાત્માએ આણી પ્રીત
 સ્વાર્થ નથી કાંઈ આદર્યો સૌ જનનું ધારી હીત
 હિત વિચાર્યું ચિતમાં એક પુછવા આવે છે લોક અનેક
 કેવે રૂપે ભજીએ હરી તેને દેખાડવા પ્રાયશ્ચ કરી. જય. ૩૮
 સંવત એાગણીસે સાડત્રીશ વિક્રમ કેરૂ વર્ષ
 શ્રાવણ કૃષ્ણા અષ્ટમી પુધવારે ઉપન્યો હર્ષ
 હર્ષ થયો પધાર્યા રણછોડ ભક્ત નામના પુરુષા કોડ
 તે સમયે આ ભેઠ મેં ધરી સંતોષા કાલાવાલા કરી. જય. ૩૯
 મેહમદાવાદમાં હું રહું ભટ અટક ટાળકદીજ જ્ઞાન
 વંશીધરના વંશમાં મોરલીધર ભટ પ્રખ્યાત
 તેમના પુત્ર સયાધર નામ તે તો છે મુજ તીજને ઠામ
 તેમણે નાન રેવાધર ધર્યું ગુરૂ કૃપાએ આ આખ્યાન કર્યું. જય. ૪૦
 માત્ર મેળ આ છંદ છે ચંદ્રાવળા એકતાળીશ
 સુશ સુધારીને વાંચજો કવિજન નવ કરશે રીષ
 રીષ કરી નવ દેશે દોષ ભગવંતને કરવા સંતોષ
 એ મિષે કોઈ હરિગુણ ગાય તો તેનું નીર્મળ મન થાય. જય ૪૧

છંદ ભુજંગપ્રયાત.

તપસ્તેજસારોચમાનંપ્રસન્નં જટામૂકુટંકંજપત્રાયતાક્ષં ॥

શરચંદ્રતુલ્યાનનંજ્ઞાનપુજં સિતારામદાસંગુરૂંનૌમિનિસં ॥ ૧ ॥

સદાબૃહ્મહૃદ્સ્નાતકંમુક્તમાયં ધૃતાષ્ટાંગયોગંગુરૂંતાપસાનાં ॥

કૃપાલુશુચોવિગ્રંહદીર્ઘબાહું સિતારામદાસંગુરૂંનૌમિનિસં ॥ ૨ ॥

સ્વભક્તાર્તિહંતારમદૈત્વભૈરવં સ્વશિષ્યૈર્વતંસ્તોત્રપાઠાનનાભં ॥

भवांभोधिपोतवरिष्टसमाद्रं सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ ३ ॥
 कृपापूर्णनेत्रकृपानोःसमानं वृत्तैःकर्षितांगवितृष्णतपास्वि ॥
 विनिर्जितकामादिकान्मोदमानं सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ ४ ॥
 समुत्थायब्राह्मेमुहुर्तेसुभेवै नजागर्तकोनागरोयत्रकाले ॥
 ततोवैत्रवत्यातठेगम्यमानं सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ ५ ॥
 ततौयोगमार्गसमाश्रित्यक्रत्वा शुचीविग्रहतोयमध्येचास्थित्वा ॥
 वहीरंतरंशुद्विसम्यग्विधाय सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ ६ ॥
 मुखेस्तोत्रपाठंहृदिब्रह्मध्यानं भुजदक्षिणेवारिपात्रंविशालं ॥
 शुचीकौपीनंवस्त्रखंडंधानं सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ ७ ॥
 गुहायांप्रवीक्ष्याथकृत्वासनं निमिल्यायताक्षसमाधिर्यदेहं
 सदानंदकोपेरमंतंमुशीलं सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ ८ ॥
 प्रदोशेसदागंगनाथालयेच स्वशिष्यैवृतंग्राम्यदक्षैर्जनैश्च ॥
 निबोधंतिवयोगवासिष्ठसारं सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ ९ ॥
 यथापंचवट्यांस्थितंरामचंद्रं शुकंवाकुमारंयथावाल्मीकिंच ॥
 तथादर्शनार्थंजनोमन्यतेयं सितारामदासंगुरुनौमिनिसं ॥ १० ॥
 भवाब्धौत्रितापैःप्रतप्तोहमस्मि सुशालैसमायाततेपादमूलं ॥
 कृपादेहिरेवाधराख्यंनतंमां त्रिभिर्द्रातृभिर्दंडवत्त्वांनतास्मि ॥ ११ ॥

